

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמב עמוד א

לכללה והאבן בתוכה. ואמאי? תיהוי כלכלה בסיס לדבר האסור! - אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: הכא בכלכלה מלאה פירות עסקינן. ולישדינהו לפירי, ונישדי לאבן, ונינקטינהו בידיים! - כדרבי אלעי אמר רב: בפירות המיטנפין, הכא נמי - בפירות המיטנפין - ולינערינהו נעורי! - אמר רב חייא בר אשי אמר רבא: הכא בכלכלה פחותה עסקינן, דאבן גופה נעשית דופן לכלכלה.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף מז עמוד א

אמר רבי זירא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן אמר רבי חנינא אמר רבי רומנוס: לי התיר רבי לטלטל מחתה באפרה. אמר ליה רבי זירא לרבי אסי: מי אמר רבי יוחנן הכי? והתנן: נוטל אדם בנו והאבן בידו, או כלכלה והאבן בתוכה. ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: בכלכלה מלאה פירות עסקינן. טעמא - דאית בה פירי, הא לית בה פירי - לא! +דניאל ד+ אשתומם כשעה חדא ואמר: הכא נמי - דאית בה קרטין. אמר אביי: קרטין בי רבי מי חשיבי? וכי תימא - חזו לעניי, והתניא: בגדי עניי - לעניי, בגדי עשירים - לעשירים, אבל דעניי לעשירים - לא! אלא אמר אביי: מידי דהוה אגרף של ריעי. אמר רבא: שתי תשובות בדבר: חדא: גרף של ריעי - מאיס, והאי - לא מאיס. ועוד: גרף של ריעי - מיגלי, והאי מיכסי! אלא אמר רבא: כי הוינן בי רב נחמן הוה מטלטלין כנונא אגב קיטמא ואף על גב דאיכא עליה שברי עצים. מיתיבי: ושוינן שאם יש בה שברי פתילה - שאסור לטלטל! אמר אביי: בגלילא שנו.

רש"י מסכת שבת דף מז עמוד א

בגלילא שנו - שחשובות להן שברי פתילה, שאין בגדים של פשתן מצויין להם - הלכך לא בטלי, ונעשה נר בסיס להן.

תוספות מסכת שבת דף מז עמוד א

אף על גב דאיכא עליה שברי עצים - נראה לרבינו תם דשברי עצים חשיבי טפי מאבן שבכלכלה דאם לא כן מאי קמ"ל ואדמקשי ליה מברייתא דשוינן כו' ליסייעיה ממתני' דכלכלה והאבן בתוכה אלא שברי עצים חשיבי טפי ויש לדמות שברי עצים לגבי אפר כשברי פתילה לגבי שמן. בגלילא שנו - פי' בקונט' שחשובות להן שברי פתילה שאין בגדי פשתן מצויין להם ואין נראה לר"ת דהא אמרי' בשילהי ב"ק (דף ק"ח): לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל משמע שמצוי פשתן הרבה שם ומפרש ר"ת בגלילא שנו שהיה להם רוב שמן ולהכי לא בטלי שברי פתילה אגב שמן וכן משמע בפ"ק דסנהדרין (דף י"א): גבי טול איגרת וכתוב לאחנא בני גלילאה עילאה ותתאה כו' דזמן ביעורא מטא לאפרושא מעשרא ממעטני זיתא ואמר בנזיר בפרק בית שמאי (דף לא:): בגלילא שנו דחמרא עדיף ממשחא ויין היה מצוי להם הרבה כדאמר בהמוציא יין (לקמן ע"ה). גבי מים כדי לשוף בהן את הקילור וקאמר בגלילא שנו דרפואת מים שכיח טפי משתיה שהיה להן רוב יין והיו שותין הכל יין ואפילו הכי חמרא עדיף להו ממישחא כי השמן היה להם בזול יותר ורש"י פי' נמי בהמוציא (שם) שמחמת עניותא היו עושין רפואה מן המים ואין עושין מן היין רק שתייה ולפיכך היתה רפואת מים שכיחא ואין נראה דכיון שלא היה להם יין לשיפות הקילור א"כ שכיחא שתיית מים טובא ואמרי' בעלמא אף ערב יוה"כ בגליל שהיו מרבים בסעודה משמע שעשירים היו [וע"ע תוספות חגיגה כה: ד"ה בגלילא].

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קמב עמוד א

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הכא בכלכלה מלאה פירות עסקינן. כלומר דהוה ליה בסיס לדבר המותר ולדבר האסור דשרי. ואקשינן ולישדינהו לפירי ולישדינהו לאבן. קשיא לי היכי דמי אי באבן שאינה חשובה למה לי דשדי לה דהא בטילה ולא חשיבא וכדאמרין גבי כנונא בשלהי פרק כירה מטלטלין כנונא אגב קיטמא ואף על גב דאיכא שברי עצים משום דלא חשיבי, ואי באבן חשובה אף על גב דמלאה פירות ליתסר וכדתנן גבי מוכני (לעיל מ"ד ב') בשיש עליה מעות, שאסור לטלטלה אף על גב דהוי בסיס אף לכלים המותרים, וכן נמי בתיק הספר עם הספר אף על פי שיש בתוכו מעות, ודוקא משום הצלת כתבי הקדש כדאיתא פרק כל כתבי הקדש (קט"ז ב'), וי"ל דמעוה חשיבי ולא בטילי ולעולם נעשה כלי בסיס להן אף על פי שהן מעורבין עם כלים, אבל אבן כיון שיש עמה פירות אין הכלי נעשה בסיס לה אלא לפירות, ומיהו כל היכא דמצי לנערה מנערה דחשיבא קצת, ועוד י"ל דאפילו דלא חשיבא כל דמצי לנערה מנערה וכנונא בדלא אפשר לנער שברי עצים שבתוכה כדי שלא יתפזר האפר שבתוכה.

חידושי הריטב"א מסכת שבת דף קמב עמוד א

הכא בכלכלה מלאה וכו'. פירוש דאפילו במניח [ד]נעשה בסיס כיון שהוא בסיס לדבר האסור ולדבר המותר מותר לטלטלה לגמרי ואפילו עודן עליו ואפילו במידי דעלמא, כל שכן בזה שהפירות עיקר, ואף על פי שהפירות למטה אינם נעשים בסיס לאבן ואפילו במניח לדעת, שאין דרך פירות להיות בסיס לאבן אלא האי לחודיה והאי לחודיה קאי, וכן בתרומה טמאה וטהורה אפילו הטמאה למעלה אין הפירות בסיס זה לזה, אלא זה בעצמו עומד וזה בעצמו עומד. לישדינהו לפירות ונשדייה לאבן ונינקטינהו. פירוש דכל זמן שיכול לעשות בענין שלא יטלטל האסור עם המותר אין לו לטלטלו.

שו"ת הריב"ש סימן צג

עוד כתבת, שאמרו לך משמי אותן הנשים, שאני התרתי להן לטלטל נר שהדליקו בו באותו שבת, לאחר שכבה, ונפלאות על זה. דהא במוקצה מחמת אסור, קיימא לן כר"י = כרבי יהודה =, דאסר, ולא כר"ש = כרבי שמעון =, דשרי. ונר שהדליקו בו באותה שבת, מוקצה מחמת אסור הוא, דמגו דאיתקצאי לבין השמשות, בעוד שהוא דולק, איתקצאי לכולי יומא.

והארכת להביא ראיה, מן ההלכות של הרי"ף ז"ל, ומדברי הרמב"ם ז"ל. ועוד, שקצת נשים, מטלטלין המנורה לאחר שכבתה, על ידי מעט לחם שנותנין בתוך הנר. ומן הנראה לך, כי מי שהתיר להם, נתלה במה שאמרו (שבת ל:), גבי דוד המלך שמת בשבת והיה מוטל בחמה, ושאל שלמה לחכמים, ואמרו לו: אביך, הטל עליו ככר או תינוק וטלטלו!

תשובה: מה שאמרו לך הנשים ההם, שהתירי להן לטלטל נר שהדליקו בו באותה שבת במוחלט, להד"ם! אבל התירי להם לטלטלו על ידי תנאי, שיתנו מע"ש = מערב שבת = שיוכלו לטלטלו לאחר שכבה, וזה מותר, ואפי' בנר גדול. וכ"כ הרמב"ן ז"ל. והביא ראיה מן הירושלמי; דגרסינן התם: אם התנה עליו, מותר; מה אגן קיימין? אי כר"מ = כרבי מאיר =, אפילו התנה אסור! דקסברי התם, דלר"מ, כלי המיוחד לאסור, אסור. אי כר"י = כרבי יודה =, נר מאוס הוא! כלומר: ואין אדם יכול להתנות על דבר מאוס שלא יהא מוקצה. ואי כר"ש = כרבי שמעון =, אפילו לא התנה יהא מותר! ותרצו, שר"ש היא, ומיירי בכוס וקערה ועששית, דאסר רבי שמעון אפי' לאחר שכבו, דאם התנה עליהן מותר. הילכך, לדין דקיי"ל, דמוקצה מחמת מאוס שרי, בין בנר של חרס, בין בנר של מתכת, מהני תנאה. וכ"כ הר"ן ז"ל בפירוש ההלכות מהירושלמי. ואף על פי שיש לי לדון בהיתר זה, כי לא התירו אלא לר"ש = לרבי שמעון = בכוס, דלית ליה מגו דאיתקצאי, אבל לדין, דאית לן מיגו דאיתקצאי, דקיי"ל כר"י = כרבי יהודה = בנר, לא מהני תנאי. כי היכי דלא מהני בנוי סוכה, אלא באומ': איני בודל מהם כל בין השמשו', ובנר, על כרחו בעוד שהוא דולק אסור, הלכך, אפי' לאחר שכבה, אסור, משום מגו; אלא שכבר הורה זקן. ומה שמטלטלים הנר שלא ע"י תנאי, ע"י מעט לחם, אם נותנין הלחם בנר בשבת, טועים הם. שכבר העלה רב אשי בפ' נוטל (קמב): לא אמרו ככר או תינוק, אלא למת בלבד. אבל אם נותנים הלחם מערב שבת, אז מותר לטלטלו לאחר שכבה.¹ לפי שאין טלטול הנר אסור, אפי' בעוד שהוא דולק, אלא מפני שנעשה בסיס לדבר האסור. דאי משום שמא יכבה מחמת הטלטול, דבר שאין מתכוין הוא, וקיי"ל כר"ש = כרבי שמעון =, דאמר: דבר שאינו מתכוין מותר לכתחלה, אפי' באסור של תורה, אלא אסור טלטולו מפני שנעשה בסיס לדבר האסור. כמו שמבואר כל זה בסוף פרק כירה (מז); ואמרו שם: הנח לנר שמן ופתילה, הואיל ונעשו בסיס לדבר האסור. ומפני זה אסור לטלטל לר"ש = לרבי שמעון =, בעוד שהוא דולק, אבל לאחר שכבה, מותר, דלית ליה מגו דאיתקצאי לבה"ש = לבין השמשות = אתקצאי לכולי יומא. אבל לדין, דקיי"ל כר"י = כרבי יהודה =, דאית ליה מוקצה, ואמרינן מגו דאיתקצאי, כיון שנאסר בטלטול בעוד שהוא דולק, מפני שנעשה בסיס לדבר האסור, אף לאחר שכבה אסור, משום מגו דאיתקצאי לבין השמשות איתקצאי לכולי יומא. וא"כ, כל שמערב שבת הניחו בנר דבר המותר, הרי נעשה הנר בסיס לדבר המותר ולדבר האסור, ומותר לטלטלו. כדאמרינן התם ובפרק נוטל (קמב), שמותר לטלטל הכלכלה והאבן בתוכה; ומקשינן: והא נעשית בסיס לדבר האסור? ותיירך ר"י = רבי יוחנן =: בכלכלה מלאה פירות עסקינן, שנעשית בסיס לדבר המותר ולדבר האסור. וכן מוכיח שם שבת/ (מו), בההיא דמוכני, דמייתי' התם, דבזמן שאין המוכני נשמטת מן העגלה, הרי הוא כלי אחד עם העגלה, ומותר לגוררה בשבת אף על פי שיש עליה מעות, ולא נעשה בסיס לדבר האסור לבד, אלא גם לדבר המותר, מפני הכלים והאוכלין שיש בעגלה. וכן נמי אמרינן התם (מז): דמטלטלין כנונא אגב קיטמא, ואף על פי שיש בו שברי עצים, וזהו מפני שהאפר מוכן ונעשה הכנונא בסיס גם לאפר המותר, אף על פי ששברי עצים אסורים. ועל זה סמכו אותם המניחים מעט לחם בנר מע"ש = מערב שבת =, ולדבריהם, גם בעוד שהנר דולק הי' מותר לטלטלו, שאל"כ, אפי' לאחר שכבה יהיה אסור, מגו דאיתקצאי לבין השמשות. ומ"מ הי' צריך שיהיה הלחם יותר חשוב מן השמן, ולא יספיק מעט לחם; כי בכל דבר הנעשה בסיס לדבר המותר ולדבר האסור, אין מותר לטלטלו אלא"כ הדבר המותר חשוב יותר מן הדבר האסור. כדאמרינן התם, גבי מחתה באפורה, שאם אין האפר מוכן אסור לטלטלו, ואף על פי שיש שם קורטי לבונה המותרין, ואף אם הם חשובין לשאר האנשים, אסור, כל שאינן חשובין לבעל הבית. וכן מתבאר כל אותה סוגיא שבסוף פרק כירה ובמקומות אחרים. ולזה, מעט לחם אינו מספיק לזה; ועוד, שאפי' הי' נותן בה דבר חשוב, עדיין אין התר זה ברור, לפי שהשמן שבנר חשוב לו לעולם יותר מן הדבר המותר שנותן בו, לפי שהוא צריך לו עתה למצותו בעוד שהוא דולק, וא"כ, אף לאחר שכבה אסור, מגו דאיתקצאי. אלא שיש לומר, שהרי זה כאלו התנה שיוכל לטלטלו לאחר שכבה, ולדעת הרמב"ן ז"ל תנאי מועיל. ואף על פי שאין היתרו נראה לי ברור, כדאי הוא לסמוך עליו, ומה בשעת הדחק אם הוא צורך ברור.

...ישמע אל ויענך בכל קוראיך אליו, כנפשך וכנפש נוטה אליך כנהר שלום, נאמן אהבתך, אני הוא יצחק ב"ר ששת זלה"ה.

תרומת הדשן פסקים וכתבים סימן קצג

שלומך יסגא לחדא אהובי עמיתי שאירי הר"ר יודא י"ץ / וכן סימנים קצ"ד וקצ"ה אליו/. אשר שאלתני אם הונח דבר מוקצה על איזה חפץ לפני שבוע או יותר, כמו שרגילים להניח חפצים זה על זה בתיבה, אי שרי לנער המוקצה מן החפץ הואיל ולא הניחו עליו במתכוין לא נעשה בסיס? ודקדקת הכי מפ' נוטל בפרש"י / שבת קמב: רשי' ד"ה אלא בשכח/, לשונך משמע דלא נעשה שום דבר בסיס אלא"כ הניח על דבר מוקצה בשביל שיהא מתיישב עליו בטוב. אבל מה שמוניח בדרך אקראי כמו שרגילין להשים בתיבה חפצים אלו על אלו מפני שאין לו ריוח לפנות לכל חפץ מקום בשולי התיבה לעצמו, כה"ג לא חשיב מניח אלא שוכח. נראה דאם הונח המוקצה בדרך זה בין השמשות בע"ש אין לך ראיה מפ"י רש"י להתיר, דאיכא למימר דוקא בשוכח שלא מדעת כשכבר היה נח עליו לא נעשה בסיס, אבל במניח בע"ש אפי' באקראי, הואיל ויודע שהמוקצה יהא נח על החפץ בשבת, גם החפץ נעשה מוקצה מפני שמקצה דעתו ממנו. אמנם בנדון דידן שהיה נח המוקצה על החפץ לפני זמן מרובה, נראה אפילו הניחו בתחילה בכוונה ולא בדרך אקראי שרי, משום דבע"ש נעשה שוכח. וכן משמע פירש"י דפירש כששכח האבן עליה בין השמשות, וכן כתב המיימוני פ' כ"ה בהדיא: אבל הניח מעות על הנר /הכר/ בע"ש אסור, משמע דמקמי הכי שרי. ולא ידענא כלל מה דקדקת מן המרדכי פ' במה טומנין, אף לפי הה"ג, דהתם איירי שהניחו מדעת בע"ש, כמו כל הטמנה שהיא בכוונה בע"ש.

בית יוסף אורח חיים סימן שי

(ח) ...ומ"ש רבינו וכגון שדבר המותר חשוב מדבר האסור. נראה לי שלמד כן מדאמרינן בגמרא (שם) מתיבי ושויין שאם יש בה שברי פתילה שאסור לטלטל אמר אביי בגלילא שנו ופירש רש"י בגלילא שחשובות להם שברי פתילה שאין בגדי פשתן מצויין להם הילכך לא בטלי ונעשה נר בסיס להם וכתבו התוספות (ד"ה בגלילא) דאין נראה לרבינו תם אלא הכי פירושו בגלילא שנו שהיה להם רוב שמן ולהכי לא בטלי שברי פתילה אגב שמן עכ"ל ודברי רבינו כפירוש רבינו תם: והר"ן (כא: דבור ראשון) כתב פירוש אחר בשם הרמב"ן (מז. ד"ה מחתה) שאפילו באפר שאינו ראוי שרי והכי קאמר מטלטלין כנונא אגב קיטמיה כלומר שאף על פי שהאפר אינו ראוי ואיכא נמי בתוך הכנונא דבר אחר שאינו ראוי לטלטל דהיינו שברי עצים אפילו הכי כיון שהמחתה מותרת לטלטלה מפני שהיא ראויה לתשמיש אין אוסרין אותה מפני אפר ושברי עצים שבה משום דהנהו מילי טפלים הם לכלי ובטלי אגבה ולא הויא מחתה לדידהו בסיס לדבר האסור וכתב עליו הר"ן ולא נראה לי שיהא דעת הר"ף כן דלדידן דלא קיימא לן כרבי שמעון במוקצה מחמת איסור לא משכחת לה שיהא האפר דבר שאינו ניטל ותהיה הכנונא מותרת אלא כשהסיקו גוי בשבת דלא אתקצאי בין השמשות אי נמי באפר שהוסק מערב שבת אלא שאינו ראוי לטלטלו מפני שנפלו עליו מים וכיוצא בו וכל כיוצא בזה היה לו להר"ף לפרש עכ"ל: והרמב"ם כתב בפרק כ"ו (ה"ג) וזה לשונו מטלטלין כנונא מפני אפרו אף על פי שיש עליו שברי עצים מפני שהוא כגרף של רעי ונדחק הרב המגיד בפירוש ההלכה לדעתו:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רעז

סעיף ג

(יב) שכח נר * (יג) על הטבלא, * (יד) מנער את הטבלא והוא נופל, אפי' אם הוא דולק, רק שלא יכוין לכבותו. הגה: וטוב לעשותו * (טז) ע"י א"י, במקום שא"צ כ"כ (כל בו), ובלבד שיהא נר של שעוה וכיוצא בו, (טז) או שלא יהא בו שמן, אבל אם יש בו שמן * (יז) א"א שלא יקרבונו אל הפתילה ונמצא מבעיר; ואם >ה< הניחו עליה (יח) מדעת, ח אסור לנערה שהרי הטבלא היא בסיס (פ"י דבר הנושא דבר אחר תרגום ואת כנו שמות לא, ט) וית בסיסיה), **לדבר האיסור**. הגה: ומ"מ מותר ליגע בטבלא * הואיל ואינו מטלטל הנר. וה"ה שמותר ליגע (יט) >ו< במנורה שבבית * והנרות דולקות עליו, ובלבד שלא ינענע (מרדכי פכ"ב).

מגן אברהם סימן רעז ס"ק ח

ח (פמ"ג) (מחה"ש) אסור לנערה - וכ' הב"ח דאם נפל נר על השלחן שרי לנערה דבמקום פסידא סמכין על הי"א בסי' ש"ט ס"ד דלא מקרי מניח כיון שהיה דעתו לסלקו למחר ע"כ ונ"ל דאם היה מונח על השלחן בה"ש גם ככרות ושאר דברים פשיטא דהם חשובים יותר מהנר וש"י כמ"ש סי' ש"י ס"ח וכ"ה בתוס' ריש דף מ"ז דאפי' כשהוא דולק שרי ע"ש וא"כ כשצריך למקו' השלחן רשאי לטלטלו וכן היכ' דא"א לנער כגון דאיכא פסידא ועמ"ש סי' רע"ט ס"ג:

משנה ברורה סימן רעז ס"ק יח

(יח) מדעת - בסימן ש"ט יתבאר שיש מחלוקת אימת נקרא מדעת אם בעינן דוקא שיניחו ע"ד שיהיה שם כל השבת או אפילו רק בכניסתו לחוד. והנה הנרות שאנו מדליקין על השלחן דעתנו לטלו למחר ע"י א"י ולדעת הי"א המקילין שם אין דינו כמניח ולא נעשה השלחן והמפה בסיס לאיסור וכתב הב"ח דאם נפל נר של שעוה או חלב על השלחן ואין א"י [או [טון] קטן] מזומן לפניו שרי לנער בעצמו דבמקום פסידא סמכין על המקילין הנ"ל דלא מקרי מניח כיון שהיה דעתו לסלק למחר [טז] ואם היה מונח על השלחן בין השמשות גם ככרות ושאר דברים [יז] שצריך לשבת פשיטא דהם חשובים יותר מן הנר [יח] דהיינו מן שלהבת הנר הדולקת ונעשה בסיס לגבייהו וכמו שכתוב בסימן ש"י ס"ח דהיכי דהוא בסיס להיתר ולאיסור וההיתר חשיב יותר דהוא בטיל לגבי ההיתר וש"י לכו"ע לנער [יט] ואם א"א לנער במקום זה משום פסידא דהיינו שיפסיד איזה דבר ע"י הפלת הנר במקום זה רשאי לטלטל השלחן למקום אחר ולנערו שם. ואם צריך למקום שעומד השלחן להושיב שם איזה דבר רשאי לטלטל השלחן ואפילו בעוד שהנרות דולקות עליו כיון שהיה מונח עליו הלחם הצריך לשבת לא נעשה בסיס לאיסור ומזה נובע המנהג שהנשים נזהרות ליתן ככר הצריך לשבת על השלחן קודם הדלקת הנרות ומנהג נכון הוא כדי שיהא [כ] מותר לטלטל את השלחן כשיהיה צריך לו [כא] ורק אם הנר הוא של שמן יזהר מאד לטלטל השלחן בנחת כדי שלא יבא לקרב השמן להפתילה או לרחק. ועיין בפמ"ג שמצדד לומר דלאחר שכבו הנרות אינו רשאי לטלטל השלחן עם המנורה שעליה דהא יכול לנערה מתחלה והוא שהיתה של מתכות וליכא פסידא בניעורה:

שער הציון סימן רעז ס"ק יח

(יח) כן בארו האחרונים והמגן אברהם אזיל בזה לטעמה לקמן בסימן רע"ט סעיף קטן ה, עיין שם. ואף על גב דלפי סברת הריב"ש שם נדחה דברי המגן אברהם, מכל מקום סתמתי כמותו, משום דהרבה אחרונים העתיקו דבריו להלכה:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רעט

סעיף ג

לטלטל נר ע"י שנותנין עליו לחם ד בשבת, (ט) אסור. ואם נתן עליו (י) הלחם מבע"י, >ד< יש מי שמתיר לטלטלו בשבת ה [ד] ע"י לחם זה, ואין לסמוך עליו.

סעיף ד

(יא) אם התנה מע"ש על נר זה שיטלטלנו משיכבה, ו מותר לטלטלו אחר שכבה. הגה: ז וי"א דלא מהני תנאי, וכן נוהגין במדינות אלו. (יב) ח ודין התנאי ע"ל סי' תרל"ח (הג"א פרק כירה ור"י ח"ב וכל בו). ונוהגין (יג) לטלטלו ע"י א"י ואין בזה ט משום איסור אמירה לא"י הואיל והמנהג כך (יד) הוי כאילו התנה עליו מתחלה וש"י כנ"ל.

מגן אברהם סימן רעט ס"ק ה

ה (פמ"ג) (מחה"ש) ע"י לחם זה - דהוי הנר בסיס לדבר האסור ולהיתר כמ"ש ס"ס' ש"י וא"כ אפי' בשעה שהוא דולק היה מות' לטלטלו מ"מ צריך שיהא הלח' חשוב יות' מהשמן ועוד שאפי' הי' נותן בה דבר חשוב עדיין אין הית' זה ברוך לפי שהשמן שבנר חשוב לו לעולם יותר מהדבר שנותן בו לפי שהוא צריך לו עתה בעוד שהוא דולק וא"כ אף לאח' שכבה אסור אלא שי"ל שה"ז כאלו התנה וכמ"ש ס"ד (ב"י ריב"ש) וצ"ע דהא השמן עצמו אינו אסור אלא משום דהוי בסיס להשלבת וצ"ל דה"ק דהשלבת הוא חשוב וז"ל רש"י דף מ"ז דבכי האי מוקצה מודה ר"ש דהכלי טפל להשלבת עכ"ל וע"ש בתוספות כלומר דידוע דהמנורה טפל להשלבת ועשויה לכך ולא עשוי ללחם ולכך לא מהני לחם ועמ"ש ס"י רע"ז ס"ג:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שי

סעיף ח

כלי שיש עליו דבר האסור ודבר המותר, מותר לטלטלו, כגון: מחתה (לב) שיש עליה מבע"י ח אפר שמותר לטלטלו לכסות בו רוק, או צואה ויש עליה ג"כ שברי עצים שהם אסורים בטלטול, מותר לטלטל מחתה כמו שהיא; וכגון ט שדבר המותר (לג) חשוב מדבר האסור; אבל אם דבר האסור חשוב יותר מדבר המותר, בטל אצלו ואסור לטלטלו. (לד) וטעם היתר טלטול זה משום י דלא אפשר למינקט קיטמא לחודיה <ז> אפילו אי שדי ליה מהמחתה, או אם צריך (לה) למקום המחיתה, (כמו שנתבאר לעיל ס"י ש"ט); ואם אינו צריך אלא לגוף המחיתה, לא יטלטלנה כמו שהיא, אלא (לו) יא ינער האפר ושברי העצים במקומם ויטול המחיתה. הגה: וכן אם יוכל לנער האיסור לחוד, ינערנו ולא יטלטלנו עם ההיתר. (ב"י בשם תשובת הרא"ש) וכל זה לא מייירי אלא שהיה ההיתר עם האיסור מבעוד יום; <ח> אבל אם היה (לז) האיסור עליו לבד, לא מהני מה שהניח אצלו ההיתר בשבת (ב"י בשם תשובת הרשב"א).

משנה ברורה סימן שי ס"ק לג

(לג) חשוב מדבר האסור - ואם שניהם שוין [ל] אסור. כתבו [לא] הפוסקים דאם לכל העולם ההיתר חשוב יותר ולדידיה אינו חשוב אזלין בתר דידיה וה"ה איפכא:

(לד) וטעם היתר טלטול וכו' - ר"ל [לב] דלמה בסימן ש"ט ס"ג אמרינן בפירות המונחים עם אבן בסל דאע"ג דהסל הוא בסיס לאיסור ולהיתר מ"מ היכא דאפשר לא יטלטל הפירות והסל כ"ז שהאבן מונח שם אלא ינער מתחלה הכל על הארץ ואח"כ ילקט הפירות לתוך הסל ויטלטלם והכא נמי אף שצריך להאפר נימא דינער הקיטמא עם השברי עצים על הארץ ואח"כ יכנס הקיטמא לבד תוך הכלי ויטלטל למקום שירצה ולזה כתב דהכא לא אפשר לכנס אח"כ הקיטמא לבד [לג] משום דשברי עצים היינו שברים קטנים או פחמין קטנים שאי אפשר ליטול האפר מבלעדם: (לז) האיסור עליו לבד - ר"ל [לד] בבין השמשות ע"כ לא מהני הנחת ההיתר אצלו דאפילו אם היה ניטל האיסור לגמרי משם ג"כ אסור כיון דאתקצאי לבין השמשות וכנ"ל בס"ז אבל אם בשבת הונח עליו דבר איסור הואיל וביה"ש לא אתקצאי הו"ל מוקצה לחצי שבת וקי"ל דאין מוקצה לחצי שבת אלא כל זמן שהאיסור מונח עליו אסור בטלטול ע"כ מותר להניח עליו דבר של היתר החשוב יותר ומטלטל הכל ביחד אם אי אפשר לו לנער האיסור משם:

מגן אברהם סימן שט ס"ק ו

ו (פמ"ג) (מחה"ש) ע"ד שישארו - אבל אם הניחם בכוונה בחול ולא היה דעתו שישארו שם בשבת ואח"כ שכחם שם מקרי שוכח (כתבי מהרא"י ס"י קצ"ג) וכתב עוד מה שדקדקת מפרש"י פ' נוטל דלא נעשה בסיס א"כ הניח עליו דבר המוקצה בשביל שיתישב עליו בטוב אבל מה שמניחין בדרך אקראי כמו שרגילין להשים בתיבה חפצים אלו על אלו מפני שאין לו ריוח לפנות לכל חפץ מקום בשולי תיבה כה"ג לא חשיב מניח אלא שוכח נראה דאין ראייה מפירש"י להתיר אלא כשנח עליו כבר ובע"ש שכחו אבל מניח בע"ש אפי' באקראי הואיל וידוע שהמוקצה יהא נח על החפץ בשבת גם החפץ נעשה מוקצה עכ"ל, ול"נ פשוט כדברי השואל דהא מטלטלין כנונא אגב קטמ' אף על גב שיש על האפר שברי עצים כמ"ש הרמב"ם פכ"ו וכן מטלטלין תרומה טהורה אף על פי שהטמאה מונחת עליה ומיירי במניח בכוונה דאי בשוכח אפי' הטמאה לבדה שרי אלא איירי במניחו כ"מ ברמב"ם פכ"ה וברי"ו ובתשובת הרא"ש ואפי' הכי לא אמרינן דטהורה נעשה בסיס לטמאה והמאור כתב גבי אבן ע"פ החבית דדוקא כשמניח ע"ד בסיס אסור אבל במניח ע"ד כיסוי הוי כשוכח, ובמלחמות כתב דאפי' הניחה ע"ד כיסוי נעשה בסיס עכ"ל אבל במניח באקראי כמש"ל לכ"ע לא נעשה בסיס כ"מ רס"י רצ"ט וסימן ש"ח סכ"ז ע"ש, וכ"כ הב"י ס"י ש"י בשם הרשב"א דמותר לטלטל שק מטלטלין שיש בו כיס מעות ע"ש, כתבו התוספ' דף מ"ה דקינה של תרנגולים כיון שעשויה לתרנגולים אם יש בו ביצת אפרוח אסור לטלטלה דאין זה כשוכח אלא כמניח ע"כ וה"ה לכל כיוצא בזה: